

מבחן בשולחן ערוך הרב

או"ח סימנים א-ז, מז-פח

בדיקת המבחן נעשית אך ורק מתוך טופס גליון התשובות שנמסר בנפרד

- א. מתי צריכים לקום בבקר (ביום חול) לכל המאוחר?**
1. באשמורת הבקר.
 2. בעלות השחר.
 3. לפני זמן תפלת הצבור.
 4. לפני סוף זמן ק"ש.
- ב. מתי יש ליטול ידים בבקר?**
1. מן הדין לאחר שקם ממטתו. ירא שמים לפני שהולך ד"א. מי שמדקדק גם כשממשיך לשכב.
 2. מדין התלמוד לפני התפלה. מדין הזהר לפני שהולך ד"א. ירא שמים גם כשממשיך לשכב.
 3. מדין התלמוד לאחר שקם ממטתו. ירא שמים לפני שהולך ד"א. מדין הזהר לפני שדורך על הארץ.
- ג. למה צריך להיות בצניעות גם כשנמצאים לבד בחדר?**
1. כדי להרגיל עצמנו להיות בצניעות.
 2. כדי להכניע עצמנו לפני הקב"ה.
 3. כדי שלא נדחוק את השכינה אשר "מלא כל הארץ כבודו".
- ד. אלו דברים אנו עושים בימין או בשמאל מפני קשירת התפילין?**
1. לובשים וקושרים וחולצים נעל שמאל תחילה ומקנחים ביד שמאל.
 2. קושרים נעל שמאל תחילה ומקנחים ביד ימין.
 3. קושרים נעל שמאל תחילה ומקנחים ביד שמאל.
 4. קושרים וחולצים נעל שמאל תחילה ומקנחים ביד שמאל.
- ה. באלו דברים חלוק דין עשיית צרכיו הקטנים לצרכיו הגדולים?**
1. בגדולים יש רק איסור "בל תשקצו", ובקטנים גם "לא יהיה בך עקר".
 2. בנוסף לכך, בקטנים יש גם סכנה להעמיד עצמו.
 3. בנוסף לכך, קטנים מותר לעשות גם בפני רבים.
 4. בנוסף לכך, קטנים מותר לעשות גם לצד מערב.
 5. בנוסף לכך, קטנים מותר לעשות גם מן "הצופים" כשפניו לכיוון המקדש.
- ו. מה הם ההבדלים בדיני נטילת ידים שחרית, אם היא מטעם שהאדם נעשה כבריה חדשה או להעביר רוח רעה?**
1. מצד בריה חדשה די בנטילה פ"א ומצד רוח רעה ג"פ לסירוגין.
 2. בנוסף לכך, ברכת "על נטילת ידים" היא מצד בריה חדשה, ולא מצד רוח רעה.
 3. בנוסף לכך, מי שהיה ער כל הלילה, מצד בריה חדשה צריך ליטול ידיו בבקר, ואילו מצד רוח רעה אינו חייב.
 4. בנוסף לכך, מצד בריה חדשה לא חייב ליטול מיד כשקם, אלא יכול להמתין ליטול ידיו לפני התפלה, ואילו מצד רוח רעה צריך ליטול ידיו מיד.
- ז. מה צריך לכוין כשמזכיר שם ה' בברכה?**
1. שהוא היה הווה ויהיה.
 2. שהוא אדון הכל.
 3. שהוא היה הווה ויהיה ואדון הכל.
 4. שהוא אדון הכל והיה הווה ויהיה.
- ח. מי שלא עשה צרכיו בבקר האם מברך ברכת "אשר יצר" בברכות השחר?**
1. מן הדין לא ונהגו שכן.
 2. מן הדין כן ונהגו שלא.
 3. אם אינו נצרך יכול לברך מן הדין, ואם נצרך אסור לו לברך מן הדין.
- ט. על מי אומר אדה"ז שמנהגם "מנהג יפה"?**
1. אלו שמסמיכים ברכת "אלוקי נשמה" לברכת "אשר יצר".
 2. אלו שלא מפסיקים בלימוד בין נט"י לברכת ענט"י.
 3. אלו שמברכים ענט"י בבית.
- י. למה ברכת "אלקי נשמה" אינה פותחת ב"ברוך"?**
1. כי מסמיכים אותה לברכת "אשר יצר".
 2. כי היא ברכת הודאה.
 3. כי מדין הגמרא צריך לברך אותה מיד כשניעור משנתו.
- יא. האם ברכת "אשר יצר" אחת יכולה לפטור בדיעבד עשיית כמה צרכים?**
1. כן.
 2. לא.
 3. בבקר כן, במשך היום לא.
- יב. מי שטעה ודילג ברכה אחת מברכות השחר ונזכר לאחר שסיים לברך, איזו ברכה אינו יכול לחזור ולהשלים?**
1. הנותן לשכוי בינה.
 2. מתיר אסורים.
 3. הנותן ליעף כח.
 4. שעשה לי כל צרכי.
 5. שלא עשני גוי.
- יג. להלכה מי שהיה ער כל הלילה איך ינהג בקשר לברכות השחר בבקר?**
1. יברך הכל, מלבד ענט"י וברכת התורה.
 2. יברך גם ענט"י, אך לא את ברכת התורה.
 3. יברך גם ברכת התורה, אך לא ענט"י.
 4. יברך הכל.

כא. מי שהוא אבל ר"ל על אביו, האם יכול להיות שליח צבור בניגוד לרצון הקהל?

1. במשך השנה – לא, אך ביום היאר-צייט – כן.
2. במשך השנה – לא, וביום היאר-צייט – כן, בתנאי שאין שם מוהל.
3. **אינו יכול.**

כב. מתוך שבעה קדישים שחובה לאומרם בכל יום בתפלת הצבור, אלו שני קדישים שונים משאר קדישים?

1. שני קדישים שבערבית.
2. שני קדישים שלאחר תפלת שחרית.
3. קדיש שלפני מנחה וקדיש שלפני תפלת י"ח של ערבית.
4. **קדיש שלאחר "ישתבח" וקדיש שלפני מנחה.**

כג. להלכה, אם אחד מתוך המנין מתפלל י"ח, האם הוא מצטרף למנין?

1. לקדיש ו"ברכו" כן, לקדושה של חזרת הש"ץ ולחזרת הש"ץ לא.
2. לקדיש ו"ברכו" וקדושה הנ"ל כן, לחזרת הש"ץ לא.
3. כן, כי תשעה נראים כעשרה.

כד. בימה שבתוך בית כנסת שהיא גבוהה י"ט ורחבה ד' על ד', האם היא נחשבת כרשות בפ"ע?

1. לא, כיון שהיא בטלה לבית הכנסת.
2. לענין צירוף למנין לא. ולענין עמידה בפני ס"ת כן, וכן לענין תפלה לצד צואה.
3. לענין צירוף למנין ולענין תפלה לצד צואה לא. ולענין עמידה בפני ס"ת כן.

כה. מה הן הדעות לגבי חובת העניה ב"אמן יהא שמיה רבא"?

1. לדעה א' עד "דאמירן בעלמא", לדעה ב' וג' עד "יתברך".
2. לדעה א' עד "דאמירן בעלמא", לדעה ב' עד "ולעלמי עלמיא", ולדעה ג' עד "יתברך".
3. לדעה א' עד "דאמירן בעלמא", לדעה ב' עד "ולעלמי עלמיא", ומ"יתברך" עד "דאמירן בעלמא" יוצא מדין "שומע כעונה", ולדעה ג' רק עד "יתברך".

כו. להלכה, אם חלק מהצבור לא שמעו "ברכו" מהשליח צבור, האם יכולים לענות עם הצבור?

1. כן, בתנאי שששה שמעו מהש"ץ.
2. **כן, בתנאי שתשעה שמעו מהש"ץ.**
3. לא.

כז. להלכה, מהי המעלה בתפלת וותיקין?

1. שקוראים ק"ש סמוך לנץ החמה.
2. **שסומכים גאולה לתפלה.**
3. **שמתפללים עם נץ החמה.**

כח. אלו דינים אנו למדים מזה שלא מברכים בברכות ק"ש וצונו לקרוא את שמע"?

1. שיש לענות אמן אחר ברכת "הבוחר בעמו ישראל באהבה".
2. בנוסף לכך, שניתן לברך ברכות ק"ש עם ק"ש גם כשיצא כבר י"ח ק"ש.
3. **בנוסף לכך, שניתן לברך ברכות ק"ש גם ללא ק"ש כלל.**

יד. האם יש לכוין בק"ש קטנה שלפני התפלה לצאת י"ח ק"ש?

1. אם אין חשש שיעבור זמן ק"ש אין לכוין לצאת, ואם יש חשש טוב לכוין לצאת.
2. **אם יש חשש שיעבור זמן ק"ש, יכוין שאם יעבור הזמן יוצא בזה, ואם לאו הרי הוא כקורא בתורה.**
3. בכל מקרה טוב לכוין לצאת.

טו. כמה ברכות יש בברכת התורה?

1. ע"פ נגלה שתיים ועל פי סוד שלוש.
2. ע"פ נגלה מחלוקת וע"פ סוד שתיים.
3. **ע"פ נגלה מחלוקת וע"פ סוד שלוש.**
4. לאלו שאומרים "הערב" (בלי ו') – שלוש, ולאלו שאומרים "והערב" – שתיים.

טז. להלכה, מתי אומרים שהלילה הולך אחר היום לענין ברכת התורה?

1. שכל עוד שלא ישן בלילה ולא הסיח דעתו מללמוד יכול ללמוד עד עלות השחר בלא ברכת התורה.
2. **בנוסף לכך, אפילו הסיח דעתו יכול ללמוד בלילה בלא ברכת התורה.**
3. בנוסף לכך, אפילו אם ישן בלילה כל עוד שלא עלה השחר יכול ללמוד בלא ברכת התורה.

יז. פסוקי דזמרה נתקנו כדי להסדיר שבחו של מקום לפני התפלה, איזה דין מהדינים הבאים אינו בגלל זה?

1. שלכן צריך לאמרם בנחת מילה במילה.
2. **שלכן אסור להפסיק בדבור באמצע פסוקי דזמרה.**
3. שלכן אסור להפסיק בדבור בין ישתבח ליוצר.
4. שלכן מי שלא מתפלל תפלת י"ח אין לו לאמרם עם ברכותיה.

יח. כל האומר תהלה לדוד בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, איזה דבר מהדברים הבאים אינו בגלל זה?

1. לכן אומרים אותו בפסוקי דזמרה.
2. לכן אומרים אחריו את הפסוק "ואנחנו נברך י-ה וגו'".
3. **לכן מברכים לפניו ואחריו (ברוך שאמר וישתבח).**
4. לכן אומרים אחריו קדיש במנחה.

יט. מי שסיים עם הש"צ ברכת "ישתבח" או "גאל ישראל" האם יענה "אמן"?

1. ב"ישתבח" צריך לענות, וב"גאל ישראל" אסור לענות.
2. **ב"ישתבח" יכול לענות, וב"גאל ישראל" אינו חייב לענות.**
3. אסור לו לענות בשתייהן.

כ. מה הפירוש י"ג שנה ויום אחד?

1. מלאו לנער י"ג שנה שלימות ותחילת היום שלאחריו.
2. מלאו לנער י"ג שנה מעת לעת.
3. **מלאו לנער י"ג שנה מיום אל יום.**
4. מלאו לנער י"ג שנה פחות יום אחד.

לו. מה הן סדר העדיפויות?

1. תפלה בתפילין, תפלה בזמנה, תפלה בצבור.
2. תפלה בזמנה, תפלה בצבור, תפלה בתפילין.
3. תפלה בזמנה, תפלה בתפילין, תפלה בצבור.

לח. באלו מקרים יש לנהוג שהש"ץ יאמר "ברכו" אחר "קדיש האחרון"?

1. כשאחד המתפללים הגיע מאוחר ולא שמע "ברכו" בתפלה.
2. בנוסף לכך, גם כששמע "ברכו" בצבור, אלא שכעת הוא אוזח לפני ברכת "יוצר".
3. בנוסף לכך, גם כששמע "ברכו" בצבור, אלא ששמע אותו בקריאת התורה בלבד ולא בקדיש.

לט. מהו חיוב זכירת יציאת מצרים מן התורה ומדרכבן?

1. אם אמר פסוק המדבר ביצי"מ יצא י"ח מן התורה, אך מדרכבן יש עדיין חיוב לאמרה בפרשת "ויאמר" ו"אמת ויציב".
2. בנוסף לכך, אם לא אמר פסוק של יצי"מ, אזי פרשת "ויאמר" חיוב מן התורה, וברכת "אמת ויציב" מדרכבן.
3. בנוסף לכך, מן התורה חובת הזכרתה כל היום, ומדרכבן בזמן ק"ש דוקא.

מ. בענין חיוב נשים בק"ש וברכותיה ובתפלה, דייק רבנו הזקן לכתוב כמה לשונות, איזה מהם הוא הנכון?

1. חייבות לומר פסוק "שמע ישראל". חייבות בהזכרת יציאת מצרים. נכון שתברכנה ברכת אמת ויציב ולסמוך גאולה לתפלה. יש להן להתפלל. אין להן לברך ברכות ק"ש הראשונות ופסוקי דזמרה.
2. כנ"ל תשובה 1 אך בשינוי אחד, חייבות גם להתפלל.
3. רשות בידם לברך פסוקי דזמרה וברכות ק"ש. נכון שתאמרנה פסוק "שמע ישראל". חייבות להזכיר יציאת מצרים. יש להן לברך ברכת "אמת ויציב" ולסמוך גאולה לתפלה. חייבות להתפלל תפלת י"ח.
4. כנ"ל תשובה 3 אך בשינוי אחד, חייבות גם לברך ברכת "אמת ויציב" ולסמוך גאולה לתפלה.

מא. באיסור "ולא יראה בך ערות דבר", מה אסור מן התורה?

1. לקרוא ק"ש, להתפלל ולדבר דברי תורה כשרואה את ערותו או את ערות חברו.
2. בנוסף לכך, האיסור גם כשהוא עוצם עיניו ואינו רואה את ערותו או ערות חברו.
3. בנוסף לכך, האיסור הוא גם כשהערוה נמצאת בבית אחר.
4. בנוסף לכך, האיסור הוא גם כשהוא מפנה את גבו לערות חברו אם הוא תוך ד' אמותיו.

מב. אלו דברים הוסיפו חכמים באיסור זה?

1. שהאיסור הוא גם כשלו רואה את הערוה.
2. בנוסף לכך, אסור כל דבר המביא לידי הרהור.
3. בנוסף לכך, האיסור בהרהור הוא גם כשאין ההרהור בא מצד ראייה.
4. בנוסף לכך, מן התורה האיסור הוא רק לדבר בדברי תורה, וחכמים הוסיפו שאסור גם להרהר.

נט. במחלוקת הפוסקים גבי ק"ש מה חובתו מן התורה ומה חובתו מדרכבן, האם יש נפק"מ לגבי חובת הכוונה?

1. יש נפק"מ רק לגבי כוונה לצאת י"ח, ואילו לגבי כוונת הענין לדברי הכל הכוונה מעכבת רק בפסוק ראשון.
2. יש נפק"מ לגבי שתי הכוונות, אלא שהעיקר להלכה שרק בפסוק ראשון הן מעכבות.
3. אין נפק"מ, ולדברי הכל שתי הכוונות הנ"ל אינן מעכבות אלא בפסוק ראשון בלבד.

ל. מה הפירוש להאריך בד' של "אחד"?

1. שיאריך באות ד' יותר מבאות ח'.
2. שיאריך בד' של אחד כשיעור הכוונה של המילה "אחד".
3. שיאריך במחשבתו להמליך את הקב"ה בד' רוחות העולם.
4. שיעשה הפסק אחרי "אחד" לפני "ברוך שם".

לא. עיקר קבלת עול מלכות שמים הוא בפסוק "שמע ישראל" משא"כ "ברוך שם", ולכן:

1. צריך לעשות הפסק קצת בין "שמע ישראל" ל"ברוך שם".
2. בנוסף לכך, שמע ישראל אסור לכפול, ו"ברוך שם" מותר לכפול.
3. בנוסף לכך, שמע ישראל אומרים בקול, ו"ברוך שם" בלחש.

לב. האם אדם יכול להוציא אחרים י"ח קריאת שמע?

1. כן, כי שומע כעונה.
2. רק אם אינם יודעים לקרוא בעצמם.
3. רק ברוב עם כשיש תשעה שומעים.
4. בשום אופן לא, כי זה מצוה שבגופו.

לג. מי שקרא ק"ש בהרהור האם יצא י"ח?

1. לא יצא, אלא אם כן הוציא בשפתיו.
2. לא יצא, אלא אם כן השמיע לאזניו.
3. יצא, אם היה אנוס.

לד. להלכה, האם אפשר לקרוא ק"ש כששוכבים על הצד?

1. לא, אלא אם כן היה בעל בשר או חולה.
2. כן.
3. כן, אם הוא שוכב עם בגדים.

לה. "ברוך שם" הוא מכלל היחוד, ולכן:

1. אם לא אמר ברוך שם חוזר.
2. בנוסף לכך, אם לא כיון בברוך שם חוזר.
3. בנוסף לכך, צריך להפסיק בין "ברוך שם" ל"ואהבת".
4. בנוסף לכך, אסור לענות דברים שבקדושה באמצע "ברוך שם".
5. בנוסף לכך, אסור לענות דברים שבקדושה בין "שמע ישראל" ל"ברוך שם".

לו. להלכה, אלו "אמן" מותר להפסיק לענות באמצע ברכות ק"ש ובאמצע ק"ש?

1. איש"ר, ו"אמן" של "דאמירן בעלמא".
2. בנוסף לכך, "אמן" של "האל הקדוש" ו"אמן" של "שומע תפלה".
3. בנוסף לכך, "אמן" של ברכת העולה לתורה.
4. בנוסף לכך, "אמן" של ברכות ק"ש.

מג. אלו הבדלים יש בין ק"ש לתפלה?

1. בק"ש קוראים את כתב המלך אך בתפלה מדברים עם המלך.
2. בנוסף לכך, בק"ש לא צריך לכסות את הלב ובתפלה צריך לכסות.
3. בנוסף לכך, בק"ש אין צריך "לעמוד באימה" ובתפלה צריך "לעמוד באימה".
4. בנוסף לכך, ק"ש לא צריך "גוף נקי" ובתפלה צריך "גוף נקי".

מח. באלו דברים חלוק מי רגליים מצואה?

1. צואה אסורה מן התורה ומי רגליים (כשהם בארץ) מדרבנן.
2. בנוסף לכך, מצואה צריך להרחיק מלפניו כמלא עיניו משא"כ ממי רגליים די בד"א.
3. בנוסף לכך, צואה אסורה גם בספק ואילו מי רגליים מותרים בספק.
4. בנוסף לכך, כנגד צואה אסור אפילו להרהר בד"ת וכנגד מי רגליים מותר להרהר.

מד. באלו אופנים מותר לקרוא ק"ש ולהתפלל וכו' כנגד שוקה או שערה של אשה?

1. כשאין לו אפשרות אחרת, ואינו מסתכל עליהם.
2. כנגד שערה כנ"ל תשובה 1, וכנגד שוקה אסור בשום אופן.
3. כנגד אשתו כנ"ל תשובה 1, וכנגד אשת איש אסור בשום אופן.

מט. למה אסור לקרוא ק"ש ולהתפלל וללמוד כשיש ריח רע בתוך ד' אמותיו?

1. כי אין המחנה קדוש.
2. כי גזרו על ריח משום צואה.
3. ריח שיש לו עיקר משום מחנה קדוש, וריח שאין לו עיקר משום ריח שיש לו עיקר.

מה. "והיה מחנין קדוש" נאמר הן על "וכיסית את צאתך" והן על "ולא יראה בך ערות דבר", באלו דברים יש בכל זאת הבדל ביניהם?

1. צואה בעששית מותרת, ואילו ערוה בעששית אסורה.
2. בנוסף לכך, צואה במים אסורה, ואילו ערוה במים מותרת.
3. בנוסף לכך, צואה בתוך ד' אמות אסורה אפילו מאחוריו, ואילו ערוה בתוך ד' אמות מאחוריו מותרת.
4. בנוסף לכך, כנגד צואה אסור להרהר בדברי תורה, ואילו כנגד ערוה מותר להרהר.

נ. הרוצה לקיים תקנת עזרא ולטהר עצמו איך צריך לנהוג?

1. טבילת עזרא רק במקוה של מ' סאה מי גשמים שאינם שאובים, ובעל קרי בשפיכה של תשעה קבין או ברחיצה בתוך כלי.
2. טבילת עזרא במקוה של מ' סאה אפילו שאובים ובתוך כלי. וטבילת בעל קרי בשפיכה של ט' קבין.
3. טבילת עזרא במקוה של מ' סאה שאובים בקרקע, וטבילת בעל קרי בשפיכה של ט' קבין.

שאלות בונוס:

נא. ההבטחה של "לא ימושו מפיו ומפי זרעך וגו'" נאמרה?

1. על מי שנזהר בברכת התורה מאוד.
2. על מי שמברך את ברכת התורה בשמחה יותר מעל כל הנאות שבעולם.
3. על מי שמבקש בברכת התורה "ונהיה אנחנו וצאצאינו" וכו'.
4. על מי שעוסק בתורה לשמה.

נב. להלכה האם מותר לקרוא בבית המרחץ לאדם ששמו שלום?

1. אסור.
2. מותר.
3. מן הדין מותר, ומידת חסידות כדאי להימנע.
4. אם יש לו כינוי אחר יקרא לו בכינוי, ואם לא, יקרא לו שלום.

מו. "לא ניתנה תורה למלאכי השרת", כטעם לאיזה דבר נאמר?

1. לענין שאם יש לו קצת צואה במקומה והיא נראית רק כשהוא יושב – מותר לו לקרוא ק"ש ולהתפלל.
2. לענין שאם יש לו צואה במקומה, אלא שהיא לא נראית כלל – מותר לו לקרוא ק"ש ולהתפלל.
3. כנ"ל תשובה 1, אלא שמטעם זה התיירו לחברו העומד לידו לקרוא ולהתפלל.
4. לענין תלמידי בית המדרש הגורסים בבית המדרש ויצא רוח מאחד מהם, שמותר להם להמשיך וללמוד.

מז. היתה צואה דבוקה תחת נעלו או תחת בגדו ואין ריחה נודף, האם מותר לקרוא ק"ש ולהתפלל?

1. תחת נעלו אסור ותחת בגדו מותר.
2. תחת בגדו אסור ותחת נעלו מותר.
3. בשניהם אסור.
4. בשניהם מותר.

בהצלחה!

לתשומת לבכם:

- א. מומלץ לציין לעצמכם את התשובות שבחרתם על דף השאלות – מלבד מילוי גיליון התשובות.
- ב. בסיום המבחן, יש למסור את גיליון התשובות בעמדות הקבלה.
- ג. הקראת התשובות הנכונות תיערך באולם בשעה 19:30, לאחר תום המבחן ואיסוף כל גיליונות התשובות.
- ד. זכאים למלגות: כל מי שיקבל ציון 52 ומעלה.
- ה. ביציאה מהאולם ולאחר הקראת התשובות הנכונות, יחולק לנבחנים שגילו בבדיקתם העצמית כי לא יהיו זכאים למלגה כלל – שי מיוחד: ספרים בשווי 200 ש"ח. וזאת למודעי: ספרים אלו נמכרים רק היום ולרגל מעמד זה בשווי ערך של 200 ש"ח. מחירים בחנויות הספרים – יותר מכפול.
- ו. גם הזכאים למלגות, יכולים לממש את חלק מהמלגה באמצעות רכישת הספרים הנ"ל מתוך כספי המלגה.
- ז. חלוקת הספרים תתאפשר רק היום במעמד זה.
- ט. לבירור תוצאות הבחינה וגובה המלגה ניתן לפנות לטלפון: 077-8066332 מיום ה' כ"ז טבת.
- י. המלגה תשולם ישירות לחשבון הבנק. יש להקפיד על מילוי הפרטים בכתב ברור וקריא בגיליון התשובות.